

การลงทุนในตราสารทุนประเภท “หุ้นสามัญ” และ “หุ้นบุริมสิทธิ” ผู้ลงทุนไทยที่เป็นบุคคลธรรมดา จะมีประเภทเงินได้ที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษีที่ต้องพิจารณา คือ เงินปันผล (Dividend) และเงินกำไรจากการขายหรือโอนหุ้น (Capital Gain) ซึ่งสามารถสรุปภาระภาษีของผู้ลงทุนได้ตามตารางนี้

ประเภทเงินได้	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
เงินปันผล (Dividend)	<p>1. กรณีได้รับเงินปันผลจากบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย (ซึ่งไม่ใช่บริษัทที่ได้รับ BOI)</p> <p>ภาษี ณ ที่จ่าย : ถูกหักในอัตรา 10%</p> <p>ภาษีสิ้นปี : สามารถเลือกดำเนินการได้ 2 วิธี</p> <p>(ก) ยินยอมให้หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 10% โดยผู้ลงทุนไม่ต้องนำเงินปันผลที่ได้รับในปีนั้นมาคำนวณเพื่อเสียภาษีตอนสิ้นปี</p> <p>(ข) นำเงินปันผลที่ได้รับทั้งสิ้นในปีนั้น มาคำนวณภาษีรวมกับเงินได้ประเภทอื่น ซึ่งผู้ลงทุนจะได้รับสิทธิในการเครดิตภาษีเงินปันผล</p>
	<p>2. กรณีได้รับเงินปันผลจากบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)</p> <p>ภาษี ณ ที่จ่าย : ไม่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย</p> <p>ภาษีสิ้นปี : ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องนำเงินปันผลที่ได้รับในปีนั้นมาคำนวณเพื่อเสียภาษีตอนสิ้นปี และไม่ได้รับสิทธิในการเครดิตภาษีเงินปันผล</p>
เงินกำไรจากการขายหรือโอนหุ้นสามัญ / หุ้นบุริมสิทธิ (Capital Gain)	<ul style="list-style-type: none"> • ยกเว้นภาษี เฉพาะเงินได้จากการขายหรือโอนหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ • กรณีที่เป็นการขายหรือโอนหลักทรัพย์นอกตลาดหลักทรัพย์ ผู้ลงทุนที่เป็นบุคคลธรรมดาที่อยู่ในไทยถึง 180 วันในปีภาษี ต้องเสียภาษี โดยจะถูกหัก ณ ที่จ่ายตามอัตราภาษีก้าวหน้า และต้องนำเงินได้ไปรวมคำนวณตอนสิ้นปี

เครดิตภาษีเงินปันผล

ผู้ลงทุนจำเป็นจะต้องรู้และเข้าใจเรื่องภาษี เพราะการจ่ายภาษีอากรให้ถูกต้องและครบถ้วนตามกฎหมายกำหนดเป็นสิ่งที่ผู้ลงทุนจะต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ ความเข้าใจเรื่องภาษียังอาจช่วยประหยัดรายจ่ายภาษีได้ด้วย

สำหรับ “เงินปันผล” หรือ “เงินส่วนแบ่งกำไร” นั้น มีที่มาจากกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล แต่กำไรสุทธินี้ได้เสียภาษีไปแล้วครั้งหนึ่งในรูปของภาษีเงินได้นิติบุคคล เมื่อนำมาจ่ายเป็นเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรให้กับผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนก็ต้องนำเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรดังกล่าวมาคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีก ซึ่งเข้าข่ายเป็นการเสียภาษีซ้ำซ้อนจากกำไรก่อนเดิยวกัน

ทางกรมสรรพากรจึงหาแนวทางเพื่อที่จะบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้ที่ได้รับเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไร ซึ่งตามประมวลรัษฎากร มาตรา 47 ทวิ กำหนดไว้ว่าให้คืนเงินภาษีให้แก่ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยเงินภาษีที่คืนให้นี้เรียกว่า “เครดิตภาษีเงินปันผล”

ทั้งนี้ กฎหมายได้ให้ทางเลือกว่า... จะเลือกหัก ๓% ที่จ่าย 10% แล้วไม่ต้องนำเงินปันผลมารวมคำนวณเป็นเงินได้ตอนสิ้นปี หรือจะนำเงินปันผลมารวมคำนวณเป็นเงินได้และเสียภาษีตามอัตราก้าวหน้าตอนสิ้นปีก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม หากเลือกที่จะนำมารวมคำนวณแล้ว ก็ต้องนำเงินปันผลทุกก้อนที่ได้รับมาคำนวณ จะเลือกเฉพาะเงินปันผลของบางบริษัทมารวมไม่ได้ โดยสูตรการคำนวณเครดิตภาษีเงินปันผลมีดังนี้

$$\text{เงินปันผล และ/หรือ เงินส่วนแบ่งกำไร} \times \frac{\text{อัตราภาษี}}{100 - \text{อัตราภาษี}}$$

อัตราภาษีเงินได้
ของนิติบุคคลที่จ่าย
เงินปันผล

แต่เนื่องจากบริษัทแต่ละบริษัทเสียภาษีนิติบุคคลในอัตราที่ไม่เท่ากัน ดังนั้น ปัจจัยที่ผู้ลงทุนจะใช้พิจารณาว่าเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับนั้น สามารถนำมาเครดิตภาษีได้หรือไม่คือ “บริษัทที่ลงทุนเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือไม่”

ถ้าบริษัทนั้น “เสียภาษี” ผู้ลงทุนก็สามารถใช้เครดิตภาษีเงินปันผลได้ แต่จะนำมาเครดิตได้ในอัตราเท่าใดขึ้นอยู่กับว่าบริษัทที่ลงทุนเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละเท่าใด หรือถ้าบริษัทเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลหลายอัตรา ก็จะแยกคำนวณตามเงินปันผลในแต่ละอัตรา ซึ่งจะระบุชัดเจนอยู่ในหนังสือรับรองหัก ๓% ที่จ่าย

แต่ถ้าบริษัทนั้น “ไม่เสียภาษี” ผู้ลงทุนจะไม่สามารถใช้เครดิตภาษีเงินปันผลได้ ซึ่งผู้ลงทุนควรจะพิจารณาต่อว่าบริษัทไม่เสียภาษีเนื่องจากอะไร เช่น เป็นกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และบริษัทยังอยู่ในช่วงเวลายกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นต้น

เงินปันผลจาก	อัตราภาษี นิติบุคคล	เครดิตภาษี เงินปันผล
● บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล	30%	3/7
● กิจการ SMEs		
- กำไรสุทธิ 1,000,000 บาทแรก	15%	3/17
- กำไรสุทธิ 1,000,001 – 3,000,000 บาท	25%	1/3
- กำไรสุทธิ 3,000,001 ขึ้นไป	30%	3/7
● บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ (SET) เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 300 ล้านบาท	25%	1/3
● บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ (mai)	20%	1/4
● บริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (BOI)	ได้รับยกเว้น	ใช้เครดิตภาษีไม่ได้*

หมายเหตุ : * เนื่องจากบริษัทได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น ลองไปดูตัวอย่างการคำนวณภาษีและการขอเครดิตภาษีเงินปันผล ซึ่งการคำนวณดังกล่าวจะเป็นการคำนวณในกรณีที่ผู้ลงทุนมีรายได้ 2 ทาง คือ “เงินเดือน” และ “เงินปันผลจากบริษัทที่เสียภาษีนิติบุคคลในอัตรา 30%” โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ...

- **กรณีที่ 1 :** ยอมให้หักภาษี ณ ที่จ่าย 10% แล้วไม่ต้องนำเงินปันผลมารวมคำนวณภาษีตอนสิ้นปี
- **กรณีที่ 2 :** นำเงินปันผลมารวมคำนวณภาษี และขอเครดิตภาษีตอนสิ้นปี

ตารางแสดงการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของนายอานนท์ ประจำปีภาษี 25XX

	กรณีที่ 1 ไม่รวมเงินปันผล	กรณีที่ 2 รวมเงินปันผล
เงินได้จากเงินเดือน (50,000 x 12)	600,000	600,000
หัก ค่าใช้จ่ายส่วนตัว (40% ไม่เกิน 60,000 บาท)	(60,000)	(60,000)
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	540,000	540,000
เงินได้จากเงินปันผล	-	70,000 *
บวก เครดิตภาษีเงินปันผล	-	30,000
รวมเงินได้จากเงินปันผล	-	100,000
รวมเงินได้ทั้ง 2 ประเภท	540,000	640,000
หัก ค่าลดหย่อนผู้มีเงินได้	(30,000)	(30,000)
เงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษี	510,000	610,000
ภาษี : 1. ยกเว้นภาษี 150,000 บาทแรก	-	-
2. ตั้งแต่ 150,001 - 500,000 บาท (10%)	35,000	35,000
3. ตั้งแต่ 500,001 - 1,000,000 บาท (20%)	2,000	22,000
รวมภาษีที่ต้องชำระ	37,000	57,000
หัก ภาษี ณ ที่จ่าย		
● เงินเดือน	(37,000)	(37,000)
● เงินปันผล	-	(7,000) **
หัก เครดิตภาษีเงินปันผล	-	(30,000)
ภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติม / (ภาษีที่ชำระเกินขอคืน)	-	(17,000)

หมายเหตุ : * เครดิตภาษีเงินปันผลคำนวณจาก $[30/(100 - 30)] \times 70,000 = 30,000$ บาท

** ภาษีหัก ณ ที่จ่ายของเงินปันผลคำนวณจาก $70,000 \times 10\% = 7,000$ บาท

จากตัวอย่างจะพบว่า...

- **กรณีไม่รวมเงินปันผล** ผู้ลงทุนต้องเสียภาษี **37,000 บาท** ซึ่งเมื่อหักลบกับภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายไปแล้วจำนวน 37,000 บาท ทำให้ตอนสิ้นปีไม่ต้องชำระภาษีเพิ่ม ขณะเดียวกันก็ไม่ได้เงินคืนจากกรมสรรพากร แต่หากมานึกดูให้ดี ๆ จะพบว่า... ก่อนที่ผู้ลงทุนจะมาคำนวณภาษีตอนสิ้นปีนั้น ผู้ลงทุนได้เลือกให้บริษัทหักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินปันผลไปก่อนแล้ว 7,000 บาท (ซึ่งไม่ได้รวมอยู่ในตารางข้างต้น) ดังนั้น จริง ๆ แล้ว ผู้ลงทุนจะเสียภาษีทั้งสิ้น **44,000 บาท** (37,000 + 7,000)
- **กรณีรวมเงินปันผล** ผู้ลงทุนต้องเสียภาษี **57,000 บาท** ซึ่งดูเหมือนจะมากกว่ากรณีไม่รวมเงินปันผลค่อนข้างมาก แต่เมื่อหักลบกับภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายไปแล้วจำนวน 44,000 บาท (37,000 + 7,000) และเครดิตภาษีอีก 30,000 บาท ทำให้ผู้ลงทุนไม่ต้องชำระภาษีเพิ่มตอนสิ้นปี แถมยังได้เงินคืนจากกรมสรรพากรตั้ง **17,000 บาท** นั้นหมายความว่าจริง ๆ แล้ว ผู้ลงทุนจะเสียภาษีทั้งสิ้นแค่ **40,000 บาท** (57,000 - 17,000) น้อยกว่ากรณีไม่รวมเงินปันผลถึง 4,000 บาทเลยทีเดียว

เทคนิคคร่าว ๆ ว่า... จะเลือกใช้เครดิตภาษีเงินปันผลหรือไม่ ให้พิจารณาจากเงินได้สุทธิที่ต้องเสียภาษี หากใครมีเงินได้สุทธิอยู่ในขั้นที่รับยกเว้นภาษี หรือเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า 30% ควรเลือกใช้เครดิตภาษีเงินปันผล เนื่องจากมีโอกาสได้รับเงินภาษีคืน

แต่หากใครมีเงินได้สุทธิที่ต้องเสียภาษีในอัตรา 37% ก็ไม่ควรใช้สิทธิขอเครดิตภาษี เพราะการนำเงินปันผลมาทำการเครดิตภาษี ไม่ว่าจะเงินปันผลก่อนนั้นจะมากหรือน้อยแค่ไหน อาจไม่ได้ประโยชน์อะไร กล่าวคือ จะเสียภาษีเท่าเดิม เท่ากับกรณีที่ไม่ได้นำเงินปันผลมารวมคำนวณ แต่อย่างไรก็ตาม **เทคนิคนี้ก็ไม่แน่เสมอไป ควรจะลองคำนวณดูก่อนด้วย**

ฝากทิ้งท้ายไว้อีกนิด สำหรับหลายๆ ท่านที่เคยมองข้ามการขอเครดิตภาษีเงินปันผลมานาน นับจากนี้อัตราภาษีที่จ่ายของแต่ละบริษัทน่าจะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน เนื่องจากผลประโยชน์เพิ่มเติมจากการขอเครดิตภาษีเงินปันผลดังกล่าว อยู่ที่ว่า... ท่านพร้อมที่จะให้ความสนใจกับผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับนี้ หรือยังคงละเลยผลประโยชน์ส่วนนี้ต่อไปอีก